

2007-
2009

Henkilökohtaisen Avun Keskus- projektin väliraportti

kus- projekti
istys ry.

Sisältö

1 PROJEKTIN TAVOITTEET	3
2 PROJEKTIN HALLINTO	4
2.1 Ohjausryhmä	4
2.2 Johtoryhmä.....	4
2.3 Tiimit.....	5
3 PROJEKTIN RESURSSIT	6
4 PROJEKTIN TOIMINNOT.....	6
4.1 Projektin tavoite: Avustajien, työnantajien ja yhteistyötahojen koulutus.....	6
4.1.1 Koulutukset vuonna 2007	7
4.1.2 Koulutukset vuonna 2008	7
4.1.3 Koulutukset vuonna 2009	9
4.2 Vertaistuki.....	11
4.3 Avustajien rekrytointi ja välitys; Projektin tavoite: palkallisten avustajien välityksen kehittäminen.....	11
4.3.1 Vuosi 2007	13
4.3.2 Vuosi 2008.....	14
4.3.3 Avustajaa hakeneet työnantajat ja haastatellut avustajat	16
4.4 Vuosi 2009	16
5 PROJEKTIN ARVIOINTI.....	19
6 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA LOPPU PROJEKTIN TAVOITTEET.....	21

HENKILÖKOHTAISEN AVUN KESKUS -PROJEKTI 2007-2011

1 PROJEKTIN TAVOITTEET

Projektin tavoitteena on alueella toimivan asiantuntijuuden, palvelujen sekä yhteistyön kehittäminen ja yhteensovittaminen niin, että ne ovat vammaisten työnantajien, avustajien ja kuntien sekä muiden yhteistyötahojen käytettävissä ja saavutettavissa.

Hankkeen kuluessa luodaan Henkilökohtaisen avun keskuksen toimintamalli yhteistyökumppanien toiminta-alueella. Kehitetään ja kokeillaan malleja vammaisten työnantajien ja avustajien kouluttamiseen ja tukemiseen sekä henkilökohtaisten avustajien rekrytoinnin parantamiseen. Syntyneet kokonaan uudet materiaalit tai koulutus-/tukitoimintamallit dokumentoidaan. Saatuja kokemuksia hyödynnetään myös lainsäädäntöön vaikuttamisessa.

Henkilökohtaisen avun keskus –projekti kehittää toimintojaan tukipaketiksi, jonka osia ovat:

- palkallisten avustajien rekrytointi vakituisiin ja sijaistoimiin
- työsuhteisiin liittyvä tuki työnantajille ja avustajille
- koulutus työnantajille ja avustajille

Projekti on jatkokehittämishanke Turun seudun lihastautiyhdistyksen 15 vuotta toimineelle vapaaehtoisia avustajia välittävälle Avustajakeskukselle. Se toteutetaan kiinnostuneiden kuntien ja vammaisjärjestöjen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Kehittämisen eri osa-alueet muodostavat kolmikannan: työnantajat, avustajat ja rahoittajat.

Tavoitteiden toteuttamiseksi perustetut työryhmät suunnittelevat ja kehittävät kukin omana tiiminään osa-alueensa toimintaa projektisuunnitelman tavoitteiden, rahoituksen ja aikataulun mukaan.

2 PROJEKTIN HALLINTO

Henkilökohtaisen avun keskus -projekti aloitti toimintansa 1.3.2007 RAY:n tukemana 5-vuotisena kehityshankkeena. Tämä raportti esittelee kahden ensimmäisen toimintavuoden jaksoa.

Projektia hallinnoi Turun seudun lihastautiyhdistys ry. Mukana on Varsinais-Suomen ja Etelä-Satakunnan alueelta 12 liikunta-, näkö- ja kehitysvammaisten järjestöä. Lisäksi hankkeessa on 12 kuntaa, yksi osuuskunta, JHL, kaksi oppilaitosta, työvoimahallinto ja lääninhallitus. Palveluperiaate on, että avustajavälitys ja tukipalvelut kuuluvat kaikille tarvitseville, ei pelkästään projektin yhteistyökumppaneille. Toiminta koski siten yhteensä 17 kuntaa. (LIITE 1)

Hankkeen organisaatio rakentuu yhteistyökumppanien edustajien muodostamasta **ohjaus- sekä johtoryhmästä** ja käytännön kehittelyä tukevista tiimeistä. **Tiimejä oli kolme:** Työnantajien ja työsuhteen tuki -tiimi, Avustajien kouluttamista ja tukemista kehittävä tiimi, sekä Yhteistyö- ja tiedotustiimi. Organisaatorakenne takaa mahdollisimman pätevän asiantuntemuksen hankkeen toteuttamisen tueksi, koordinoinnin eri toteuttaja-/ yhteistyötahojen välillä ja suunnitelman mukaisen etenemisen valvomisen.

2.1 Ohjausryhmä

Ohjausryhmä on kokoontunut vuosittain kaksi kertaa. Ohjausryhmä on hyväksynyt uudet yhteistyötahot, ohjannut toiminnan painopistealueita ja suunnitellut toiminnan arviointia ja kehittämistä. Ohjausryhmän tärkeä tulos on ollut yhteistyömallin luominen, ja tämä työ saatiin valmiiksi vuoden 2009 aikana. (Ohjausryhmä, LIITE)

2.2 Johtoryhmä

Johtoryhmä on kokoontunut vuosittain neljä kertaa. Johtoryhmä on kokoontumisissaan paneutunut toiminnan tilannekatsausten tekemiseen ja niiden pohjalta toiminnan suuntaamiseen. Lisäksi

johtoryhmässä on paneuduttu toiminnan arvioinnin ja kehittämisen toimintoihin. (Johtoryhmä, LIITE).

2.3 Tiimit

Tiimien ovat paneutuneet kehittämään oman vastuualueensa toimintaa ja ovat tehneet esityksiä johtoryhmälle.

Tiimien vetäjät kuuluvat johtoryhmään ja muut jäsenet ovat yhteistyökumppanien edustajia. Sihteereinä toimii projektin henkilöstö. Tiimit toimivat vapaan keskustelun periaatteella, joten niille ei valittu puheenjohtajaa. Tiimit ovat kokoontuneet vuosittain 2-4 kertaa.

Tiimien kehittämisalueita ovat:

- Avustajien koulutus ja tuki sekä niiden kehittäminen
- Vammaisten työnantajien koulutus ja tuki niiden kehittäminen
- Yhteistyö ja tiedotus sidosryhmien kanssa

Työnantajien koulutus ja tuki tiimissä jäseniä on 12. Tiimi on kehittänyt vertaistukea, työnohjausta, työsuhteeseen liittyvää neuvontaa ja ohjausta, koulutustarpeen kartoitusta ja koulutusta ja verkostoitumista muiden toimijoiden kanssa. Tiimin tuotoksena on ollut työnantajien perehdytyspaketti ja vammaisten työnantajien työnohjauksen toteuttamismalli.

Avustajien kouluttamista ja tukemista kehittävä tiimin jäseniä oli 10. Tiimin sisältöalueet ovat olleet vertaistuki, työnohjaus, neuvonta ja ohjaus, koulutustarpeen kartoitus ja koulutus ja verkostoituminen. Tiimin tuotoksena on syntynyt avustajille suunnattu perehdytyspaketti. Lisäksi tiimi on ollut kehittämässä mallia avustajien vertaistukiryhmä- toiminnalle. Ryhmä lähti toimintaan vuoden 2009 aikana Turussa ja Raumalla, ja toimintaa kehitetään edelleen, ja se laajenee myös Salon seudulle. Avustajien kouluttamista ja tukemista kehittävä tiimi saavutti sille asetetut tavoitteet vuosien 2007 ja 2009 aikana, joten sen toiminta päättyi vuoden 2010 alussa. Tiimin jäsenistä osa siirtyi muiden tiimien jäseniksi.

Yhteistyö- ja tiedotustiimissä jäseniä on 7. Sisältöalueita tiimissä ovat olleet yhteistyön kehittäminen valtakunnallisten ja alueellisten tahojen, järjestöjen ja hankkeiden kanssa, uusien

yhteistyökumppanien hankinta ja tiedotus. Tiimi on aktiivisesti suunnitellut toiminnasta tiedottamista, ja projekti onkin saanut runsaasti näkyvyyttä niin lehdistössä kuin esimerkiksi erilaisissa tapahtumissa.

3 PROJEKTIN RESURSSIT

Projektissa aloitti vuonna 2007 kahdella työntekijällä. Vuoden 2008 heinäkuussa projektin henkilöstö nousi kolmeen työntekijään, ja kolmella työntekijällä toimitettiin vuoden 2010 huhtikuuhun saakka. Koko projektin ajan henkilöstösuunnittelussa on hyödynnetty synergiaetua Avustajakeskuksen kanssa, näin henkilöstön osaaminen ja resurssit on saatu hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti. Projektin toiminnan aikana esimerkiksi koulutuksissa ja välitystoiminnassa on jatkuvasti panostettu toimintojen mahdollisimman hyvään suunnitteluun ja tehokkuuteen yhteistyössä Avustajakeskuksen toimintojen kanssa. Tavoitteena on projektin päättymiseen mennessä saada luotua Alueohjaaja- malli, jossa alueohjaaja vastaa oman alueensa välitys- ym. toiminnasta omalla vastuualueellaan.

Projektin talouden vaikean tilanteen vuoksi hallinnoivat tahon Turun seudun lihastautiyhdistys ry:n hallitus päätyi lomauttamaan projektipäällikön ainakin vuoden 2010 loppuun saakka. Toiminnot pystytään kuitenkin viemään eteenpäin suunnitellusti toimintojen ollessa jo projektin tässä vaiheessa hyvin hallussa ja tehokkaassa käytössä.

4 PROJEKTIN TOIMINNOT

4.1 Projektin tavoite: Avustajien, työnantajien ja yhteistyötahojen koulutus

Koulutuksen kehittäminen on yksi tärkeimmistä projektin tavoitteista. Tarpeeseen on myös pystytty vastaamaan hyvin ja kehittäminen on hyötynyt vapaaehtoispuolen pitkästä kokemuksesta ja verkostosta. Samoin hyödytään resurssien osalta koulutusten yhdistämisestä. Näin pystytään tarjoamaan laadukkaampaa ja tasokkaampaa koulutusta sekä vastaamaan erilaisiin tarpeisiin.

Projektin aikana on oltu kehittämässä myös avustajien ammattitutkintoasiaa valtakunnallisissa työryhmissä. Näiden ryhmien tuotoksena järjestettiin Turussa syksyllä 2009 valtakunnallinen ammattitutkinto-seminaari, joka keräsi yhteen asiasta kiinnostuneet viemään asiaa eteenpäin.

Projekti on ollut myös konsultoimassa ja mukana esittäytymässä erilaisissa alan koulutuksissa.

Tärkeää on jatkossa edelleenkin saada avustajien ääni kuuluville koulutustarpeiden osalta ja jatkaa ammattitutkinnon saamista alalle

4.1.1 Koulutukset vuonna 2007

Projektin alkaessa ei palkkatyössä avustajina toimiville ollut tarjolla suoranaista koulutusta. Projekti alkoi heti kehittää koulutusta vastaamaan avustajien tarpeita. Aluksi tarjottiin mahdollisuutta tulla mukaan vapaaehtoisille tarkoitettuihin koulutuksiin, mutta samalla koettiin löytää myös omaa koulutusta avustajille.

Vuonna 2007 järjestettiin seitsemän vammaisavustajakurssia, joihin osallistui yhteensä 9 henkilökohtaista avustajaa (yhteensä 53 osallistujaa). Muita koulutusaiheita vuonna 2007 olivat Nosto&siirtotekniikkakoulutus (henkilökohtaisia avustajia mukana 4), Apuvälinemessut (mukana 2 henkilökohtaista avustajaa), CP- vammaisuus koulutus sekä ilmaisutaidon koulutus johon osallistui 2 henkilökohtaista avustajaa. Uintiavustajakoulutuksessa oli myös muutamia henkilökohtaisen avustajan työstä kiinnostuneita (2).

4.1.2 Koulutukset vuonna 2008

Vuonna 2008 Henkilökohtaisen avun keskus järjesti yhteistyössä Avustajakeskuksen kanssa yhteensä 10 vammaisavustajakurssia. Kurssit järjestettiin seuraavilla paikkakunnilla: Rauma, Naantali, Laitila, Turku, Salo, Rauma, Mynämäki, Eura, Turku ja Somero. Vammaisavustajakursseilla oli mukana myös palkallisen avustajan työstä kiinnostuneita kurssilaisia ja kurssien sisällöt oli suunniteltu siten, että yleistiedon lisäksi palkallisen avustajan työstä kiinnostuneille kurssilaisille oli järjestetty aiheesta erillinen osio joka keskittyi palkallisen avustajan työhön ja siihen liittyviin yksityiskohtiin.

Lisäkoulutuksena vuonna 2008 järjestettiin rekisterissä oleville avustajille mm. koulutukset, joiden

aiheita olivat: ensiapu, tunteet, tukiviittomat, kuoleman kohtaaminen, voimavaroja vierellä kulkijalle, katetrointi ja injektion antaminen sekä pyörätuolin käyttö ja avustaminen. Aiheet koulutuksiin valittiin pitkälti avustajien omien toiveiden ja tarpeiden pohjalta. Käytännön työssä avustajat joutuvat usein tilanteisiin, joissa esimerkiksi katetrointitaidosta ja injektion antamistaidoista on hyötyä. Avustajat toivoivat lisäkoulutusta myös ensiavusta ja tukiviittomista, joista on myös paljon hyötyä käytännön avustamistyössä. Pyörätuolin käyttö koulutus koettiin myös avustajien taholta tervetulleeksi ja tarpeelliseksi. Lisäkoulutukset tunteista, kuoleman kohtaamisesta sekä voimavaroja vierellä kulkijalle- koulutus koettiin myös avustajien taholta tarpeelliseksi, sillä avustajat joutuvat työssään usein kohtaamaan tunnepitoisia tilanteita ja tarvitsevat keinoja joilla jaksaa välillä raskaassakin työssä.

Aihe	Ajankohta	Osallistujamäärä yhteensä (vapaaeht.+palkalliset)	Paikkakunta
Ensiapu	2.4.	13	Turku
Tunteet	5.4.	7	Rauma
Viittomat	13.4.	10	Turku
Kuoleman kohtaaminen	25.10.	27	Laitila
Voimavaroja vierellä kulkijalle	28.10.	7	Pori
Katetrointi ja injektion antaminen	12.11.	15	Turku
Katetrointi ja injektion antaminen	12.11	20	Laitila
Pyörätuolin käyttö ja avustaminen	24.11.	16	Uusikaupunki

Työnantajien koulutus aloitettiin vuonna 2008. Projektin ensimmäinen laaja kaksipäiväinen seminaari järjestettiin Turussa Lääninhallituksen tiloissa 4.-5.11.2008 ja se oli suunnattu työnantajille, avustajille, kuntien edustajille ja muille tietoa tarvitseville. Ohjelma oli koottu moduleihin, jolloin kuulijat saattoivat osallistua molempiin päiviin tai niihin osiin, joista he olivat kiinnostuneet erityisesti. Päivillä esiteltiin käynnissä olevia avustajakeskuspalveluita, vammaispalvelulakiin tulevia muutoksia, työnantajien ja avustajien näkökulmia, kunnallisia kokemuksia, rekrytointia työvoimatoimiston kannalta, ajankohtaista työsuhteasiasa ammattiliiton (JHL) näkökulmasta, ergonomiia ja vuorovaikutusta työsuhteessa.

4.1.3 Koulutukset vuonna 2009

Vapaaehtoispuolen avustajakursseille on tullut mukaan lain muutoksen jälkeen useita palkkatyötä hakevia avustajia saamaan perustietoa alasta. Tätä kurssia on kehitetty siltä osin, että kurssin jälkeen on ollut tarjolla erillinen koulutustilaisuus palkkatyöstä kiinnostuneille. Tässä osiossa on tarkemmin kerrottu alasta ja työstä esim. henkilökohtaisena avustajana sekä palkkauksesta ja erityispiirteistä alalla.

Vuonna 2009 Henkilökohtaisen avun keskus-projektissa järjestettiin 7 vammaisavustajakurssia yhdessä Avustajakeskuksen kanssa. Kurssit järjestettiin seuraavilla paikkakunnilla: Uusikaupunki, Köyliö, Perniö, Kaarina, Muurla, Raisio, Masku. Suurin osa kurssilaisista siirtyi rekisteriin. Kurssien rakenne oli suunniteltu niin että niissä oli omat osionsa yleistiedon lisäksi palkallisesta työstä kiinnostuneille. Kurssit saivat hyvää palautetta ja ne koettiin tarpeellisiksi. Osallistujien mielestä erityisesti eri vammaryhmiä edustavien ihmisten omat kokemukset olivat kurssien parasta antia. Kurssilaiset osallistuivat aktiivisesti kuuntelemalla, keskustelemalla, esittämällä kysymyksiä ja käytännön harjoituksin.

Lisäkoulutuksia vuonna 2009 järjestettiin yhteensä 7 ja niiden aiheina olivat hygieniapassi, kuoleman kohtaaminen, epilepsia, ensiapu, edunvalvonta, pyörätuolitanssi, etiikka avustamistyössä ja infotilaisuus mm. aiheesta Miten kunnat vastaavat uudistuneeseen vammaispalvelulakiin. Aiheet lisäkoulutuksiin, esimerkiksi kuoleman kohtaaminen ja epilepsia, tulivat suoraan henkilökohtaisina avustajina toimivilta avustajilta, jotka toivoivat lisäkoulutuksen avulla saavansa enemmän tietämystä aiheista, joihin törmäävät avustaessaan vammaisia asiakkaita. Pyörätuolitanssi kiinnosti avustajia, joten siitä järjestettiin lisäkoulutusta johon osallistui yhteensä 22 henkilöä joista muutama toimii palkallisena avustajana. Koulutuksen järjestetään yhteistyössä vapaaehtoispuolen kanssa, varsinkin laadukkaiden ja kalliiden koulutusten osalta. Hyvää kokemusta yhteistyön edusta saatiin esimerkiksi vuoden 2009 syksyllä kun avustajille tarjottiin yhteisesti seksuaalisuuteen keskittynyttä koulutusta. Koulutus sai hyvää palautetta osallistujilta, joita oli yllättävän paljon. Ensiapukoulutus ja hygieniapassi- koulutus keräsivät vähemmän osallistujia kuin alkuun arvioitiin ja niiden kalleuden takia sekä runsaan tarjonnan vuoksi näistä on nyt luovuttu. Projekti kehittää muun koulutuksen tarjontaa, joka palvelisi avustajia ja jota ei muuten olisi tarjolla.

Avustajilla oli koulutusten ja lisäkoulutusten lisäksi mahdollisuus osallistua projektin koko verkoston yhteisiin seminaareihin ja heille tiedotettiin alueella järjestettävistä henkilökohtaisen avun tilaisuuksista. Näitä tilaisuuksia olivat mm. Edunvalvonta ja Miten kunnat vastaavat uudistuneeseen vammaispalvelulakiin sekä seminaari Henkilökohtaisen avun etiikasta joka järjestettiin Turussa lokakuussa 2009.

Aihe	Ajankohta	Osallistujamäärä,josta palkallisessa rekissä	Paikkakunta
Hygieniapassi	10.2.2009	17	Turku
Kuoleman kohtaaminen	21.3.2009	20/9	Turku?
Epilepsia	25.3.2009	19/4	Turku
Ensiapu	30.3-1.4.2009	17/9	Turku
Edunvalvonta	28.4.2009	18	Turku
Pyörätuolitanssi	9.5.2009	22/3	Turku
Etiikka	28.10.2009		Turku
Miten kunnat vastaavat uudistuneeseen vammaispalvelulakiin?	28.10.2009	28	Turku

Työntantajille järjestettiin vuonna 2009 useita koulutustilaisuuksia. Tammikuussa 2009 järjestettiin Turussa verottajan toimesta Palkka.fi ohjelman esittely. Henkilökohtainen apu-arkipäivän aherrusta- teemalla järjestettiin kolme yhden päivän mittaista koulutusta Raumalla, Porissa ja Salossa yhteistyössä Assistentti.info, Kynnyksen ja muiden sidosryhmien kanssa. Huhtikuussa järjestettiin tilaisuus edunvalvonnasta jossa oli esittelemässä toimintaansa työntantajien edunvalvontaa hoitava Hetaliitto, työsuojelupiiri ja Julkisten ja hyvinvointialojen liitto (JHL), Assistentti.info, Avustajakeskus sekä Henkilökohtaisen Avun Keskus-projekti.

Elokuussa järjestettiin yhteinen alueellinen tiedotustilaisuus syyskuun alussa voimaantulleesta uudistuneesta vammaispalvelulaista. Tilaisuus keräsi valtavasti osallistujia ja sen järjestäjinä olivat Läänihallitus, Kynnys ry, Turun seudun Vammaisjärjestöt ry (TVJ ry), ASPA-säätiö sekä Avustajakeskus yhdessä projektin kanssa. Syksyllä järjestettiin Turussa myös työkokous henkilökohtaisen avustajan ammattitutkinnon kehittämisen tiimoilta. Mukaan oli kutsuttu oppilaitoksia, vammaisjärjestöjä ja muita avustajatoiminnan parissa toimivia tahoja. Tilaisuudessa päädyttiin viemään tutkintoasiaa eteenpäin Assistentti.infon kautta. Yhdessä Assistentti.infon kanssa järjestettiin syksyllä koulutustilaisuus kuntien sosiaalityöntekijöille työlainsäädännöstä. Marraskuussa 2009 sosiaalityöntekijöille esiteltiin työnantajarengas- mallia yhdessä ASPA-säätiön Vähän mutta välttämättä- projektin kanssa.

4.2 Vertaistuki

Vuoden 2008 aikana aloitettiin työntekijöiden vetämät vertaistukiryhmät, joissa palkkatyössä olevat avustajat pystyivät vaihtamaan ajatuksia ja kokemuksia ja joissa oli tarjolla myös koulutusta eri aiheista. Nämä ryhmät hiipuivat saman vuoden aikana ja ne päätettiin lopettaa ja kehittää vertaistukiryhmää. Vertaistukiryhmät yhdistettiin vapaaehtoisavustajien vertaistukiryhmän kanssa ja näitä ryhmiä kehitettiin yhdessä. Vuoden 2009 aikana aloitettiin kehittämistyö, jossa tarkoituksena oli löytää vertaistukiohjaajia vetämään ryhmää työntekijöiden tukemana.

4.3 Avustajien rekrytointi ja välitys; Projektin tavoite: palkallisten avustajien välityksen kehittäminen

(Liitteenä välitysprosessikuvaus)

Projekti aloitti tilanteesta, jossa vapaaehtoisvälityksen kautta oli välitetty vähäisillä resursseilla myös palkallisia avustajia. Tähän pohjaan alettiin luoda nyt palkallisten avustajien rekrytointia ja välitystä. Aluksi käytettiin pitkälti vapaaehtoispuolen käytäntöjä ja lomakkeita. Tästä välitystä ja sen työkaluja on kehitetty eteenpäin jatkuvasti prosesseja arvioiden. Projektin alusta v. 2007 kevääseen 2008 välitys oli keskitetty Turkuun yhdelle projektin työntekijälle. Välitysmäärät olivat pieniä ja välitys palveli aluksi lähinnä Turkulaisia. Projekti ei ole rajannut välityspalvelua vain yhteistyökumppaneille, vaan välitystä on toteutettu tarpeen mukaan. Näin toiminta on toiminnan aikana koskenut yhteensä 20 kunnan alueella asuvia vammaisia henkilöitä.

Välitystä tehtiin myös hieman puutteellisilla työvälineillä, sillä aluksi toimittiin pitkälti paperisten rekisterien kanssa, joiden päivittäminen ja käyttö vei paljon aikaa.

Kesällä 2008 välitys sai käyttöönsä rekisteriohjelman, jonne pystyttiin kirjaamaan niin avustajien kuin työnantajien tiedot. Tämä helpotti työntekoa sekä tietojen ajan tasalla pitoa. Pystyttiin tehostamaan tiedotusta mm. avoimista työpaikoista luomalla sähköpostiryhmiä erilaisia töitä hakeville avustajille. Näin pystyttiin jakamaan tietoa nopeasti ja kohdennetusti.

Samaan aikaan projekti sai myös lisähenkilöstöresurssia yhden työntekijän verran. Nyt projektissa kaksi työntekijää yhdessä vapaaehtoispuolen välityksessä työskentelevien kanssa alkoivat kehittää yleisesti välityskäytäntöjä ja projektin työntekijät erityisesti keskittyivät palkallisen puolen erityistarpeisiin. Tämä yhteistyö sekä työntekijäresurssin kasvu mahdollistivat huiman edistymisen ja kehittymisen välitystyössä. Alueellisesti pystyttiin vastamaan koko toiminta-alueen tarpeisiin.

Samaan aikaan tiedotusta välityksestä tehostettiin ja selkeytettiin. Asiakkaille, kunnille ja muille tahoille tiedotettiin selkeästi välitysnumerosta sekä välitysaajasta ja projektin tarjoamasta palvelusta. Selkeä välitys/asiakaspalveluaika vapautti työntekijöiden resursseja varsinaiseen välitystyöhön ja kehittämiseen ja asiakkaat saivat ajan, jolloin varmasti tavoitti työntekijän.

Toimistolle saatiin vuoden 2008 lopulla yhteinen verkkolevy, jonne avustaja ja asiakasrekisterit pystyttiin sijoittamaan, jolloin ne olivat kaikkien työntekijöiden käytettävissä eikä ainoastaan yhden työntekijän koneella. Verkkolevylle luotiin vuoden 2009 aikana tiedosto, jonne kirjattiin sähköisesti avoimet työpaikat Varsinais-Suomessa. Vakka-Suomen ja Satakunnan osalta välitykset vastaanotti alueohjaaja, joka hoiti osa-aikaisesti projektissa myös koko välitysprosessin alueellaan.

Lomakkeistoa uudistettiin vuoden 2009 ajan hyvinkin paljon. Välitystyöryhmä kehitti koko välitysprosessiin liittyvää materiaalia tavoitteellisesti ja paremmin palvelevaksi. Samoin ryhmä yhtenäisti rekisteriin kerättyä tietoa niin, että kerättiin vain tarpeellista tietoa ja että tieto oli helposti löydettävissä.

Vuoden aikana myös koottiin prosessikuvaus välityksestä. Prosessia analysoitaessa nähtiin useita prosessin osa-alueita, joita tuli kehittää tai muokata ja niihin tartuttiin yhdessä. Tällainen osa-alue oli esimerkiksi vaihtio- ja salassapitoasiat. Nämä kysymykset otettiin huomioon rekrytoinnin

yhteydessä paremmin, kysyttiin tarkemmin työnantajalta miten esim. hänen tietojaan työpaikasta kiinnostuneille työnhakijoille annetaan, kehitettiin rekisteröitymislomakkeita niin, että ne olivat informatiivisempia ja selkeämpiä siinä miksi tietoja kerätään ja mihin niitä käytetään. Myös rekisteriseloste asiakas ja avustajarekisterien osalta tehtiin ja se tuli kaikkien saataville.

Välitys pääsi alkuun nopeasti vapaaehtoispuolen välityksen pohjalta. Oli myös valmis asiakaspohja, josta päästiin hyvin alkuun. Toisen työntekijän aloitettua, saatiin kehittämiseen myös uutta puhtia, kun eri näkökulmista päästiin asiaa tarkastelemaan.

Yhteistyö vapaaehtoispuolen työntekijöiden kanssa on ollut myös selkeä etu välityksen kehittämiseksi. Monet asiakkaat ovat käyttäneet aiemmin vapaaehtoisia ja tottuneet Avustajakeskuksen palveluun. Näin heidän on ollut helppo siirtyä käyttämään myös palkallisen puolen välitystä, kun tarpeet ovat muuttuneet.

Välitysten yhteistyö on myös helpottanut asiakaspalvelua, kun kaikki työntekijät ovat tienneet käytännöistä ja pystyneet palvelemaan asiakasta huolimatta siitä onko hän hakenut palkallista tai vapaaehtoista avustajaa. Asiakas ei ole jäänyt ilman apua, vaikka ei toisen puolen asiakas olekaan, vaan aina on pystytty löytämään hänelle/asiakkaalle sopiva ratkaisu.

Tietoa välityksestä on pystytty myös jakamaan yhteisesti erilaisille kohderyhmille ja näin saavuttamaan suurempia ryhmiä kuin mihin yksinään olisi pystynyt.

4.3.1 Vuosi 2007

Avustajien välitystoiminta aloitettiin vuoden 2007 syksyllä. Avustajien rekrytointia tehtiin työvoimatoimiston kautta, avustajan työstä kiinnostuneet haastateltiin ja heistä luotiin työnhakijoiden rekisteri välitystoiminnan käyttöön. Vuonna 2007 tilastointia ei tehty vielä kunnittain.

Vuoden aikana solmitut työsuhteet, jotka välitetty meidän kautta	19
Meidän kautta avustajaa hakeneita työnantajia vuoden aikana	19 + 3 + 1 (sijaisuus)

Haastatteluissa käyneitä avustajan töitä hakeneita henkilöitä	43 (hakevat) + 19 (töitä saaneet)
---	-----------------------------------

4.3.2 Vuosi 2008

Rekisteröityneitä avustajia Turun seudulla oli 189, joista työssä 69, loput hakijoina. Rauman seudulla 95 (ei eriteltyinä hakijoita/työssä olevia). Työnantajia oli rekisterissä vuoden 2008 päättyessä Turun seudulla 131. Rauman seudulla 28. Avustajavälityksiä oli 123, joista 46 henkilökohtaisen avustajan tehtäviin, 38 vapaa-ajan avustajaksi ja 38 sijaisiksi. Vuonna 2007 välitys aloitettiin elokuussa ja kokonaismäärä oli 21, joista 8 henkilökohtaisia, 12 vapaa-ajan avustajia ja yksi sijainen.

<i>Koonti Henkilökohtaisen avun keskus -projekti 2008:</i>				
KUNNAT JOTKA KÄYTTÄNEET PALKALLISEN AVUSTAJAN VÄLITYSTÄ:				
Kunta	Kokonaismäärä	Henk.koht.av.	Vapaa-aj.avust.	Sijaisuus
Turku	60	13	29	18
Raisio	6	2	2	2
Naantali	5	5	0	0
Kaarina	16	5	4	7
Aura	1	1	0	0
Lieto	7	2	2	3
Paimio	1	1	0	0
Parainen	1	0	1	0
Rauma	4	4	0	0
Eura	4	1	0	3
Uusikaupunki	15	11	0	4
Laitila	1	0	0	1
Eurajoki	1	1	0	0
Vehmaa	1	1	0	0
Yht:	123	47	38	38

Välitysprofiili pylväinä 2008

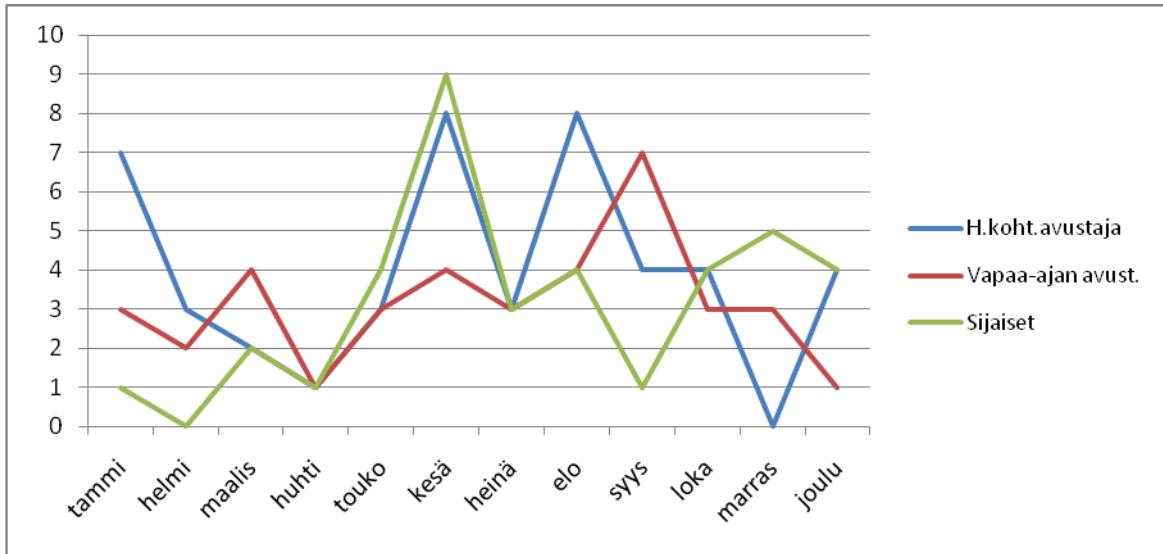

VÄLITYKSET KUUKAUSITTAIN

Kuukausi	Kokonaismäärä	Henk.koht.av.	Vapaa-aj.avust.	Sijaisuus
Tammikuu	11	7	3	1
Helmikuu	5	3	2	0
Maaliskuu	8	2	4	2
Huhtikuu	3	1	1	1
Toukokuu	10	3	3	4
Kesäkuu	21	8	4	9
Heinäkuu	9	3	3	3
Elokuu	16	8	4	4
Syyskuu	12	4	7	1
Lokakuu	11	4	3	4
Marraskuu	8	0	3	5
Joulukuu	9	4	1	4
Yht:	123	47	38	38

Välitykset

kuukausittain

4.3.3 Avustajaa hakeneet työnantajat ja haastatellut avustajat

Avustajaa Henkilökohtaisen Avun Keskuksen kautta etsi 135 henkilöä, joista 123:lle avustaja löytyikin kauttamme. Loput 12 kirjattiin epäonnistuneiksi välityksiksi. Epäonnistumisen syy oli useimmin (10) se, että avustaja oli löytynyt muuta kautta: näissä tapauksissa avustaja oli löytynyt työvoimatoimiston kautta, johon useat työnantajat laittavat oman ilmoituksen. Yhdessä tapauksessa perhe keskeytti haun, koska ei halunnutkaan avustajaa, ja yhdessä tapauksessa kunta ei myöntänyt henkilökohtaista avustajaa.

Haastattelussa kävi noin 220 henkilöä. Haastatellut henkilöt lisättiin rekisteriimme, jossa heidän työnhakunsa pysyi aktiivisena noin puoli vuotta. Tämän jälkeen henkilöt poistuvat rekisteristämme, jos he eivät ole ilmoittaneet jatkavansa työnhakua. Työtä saaneet siirretään rekisterissä työssä oleviksi, jolloin he saavat tiedotteet ja voivat käyttää palveluitamme.

4.4 Vuosi 2009

Vuonna 2009 välitykset nousivat huimasti, 66%. Uusi vammaispalvelulaki toi mukaan uusia kuntia, erityisesti Salo lisäsi välityksemme käyttöä uuden vammaispalvelulain myötä.

	Kuukausi	Henk.koht. avustaja	Vapaa-ajan avustaja	Sijainen Muu	
Turku	Tammikuu	2		1	
	Helmikuu	2	2		1
	Maaliskuu		1		
	Huhtikuu	1		3	
	Toukokuu	2	3	2	
	Kesäkuu		5	5	
	Heinäkuu	4	1	2	
	Elokuu	1	2	5	
	Syyskuu		1	8	3
	Lokakuu	1	7	4	2
	Marraskuu	3	3	4	
	Joulukuu	1	2	1	
	Yhteensä:	17	29	35	6
Salo	Tammikuu			1	
	Helmikuu				
	Maaliskuu				
	Huhtikuu			1	
	Toukokuu				
	Kesäkuu				
	Heinäkuu				
	Elokuu				
	Syyskuu	1			
	Lokakuu	2			
	Marraskuu	3			
	Joulukuu	1			
	Yhteensä:	7		2	
Kaarina	Tammikuu	1		1	
	Helmikuu				
	Maaliskuu	1			1
	Huhtikuu	2			1
	Toukokuu				1
	Kesäkuu	1			1
	Heinäkuu				1
	Elokuu				1
	Syyskuu				1
	Lokakuu				
	Marraskuu				1
	Joulukuu				1
	Yhteensä:	5		1	9
Raisio	Tammikuu	1	1		
	Helmikuu			1	
	Maaliskuu	1			
	Huhtikuu				
	Toukokuu	2			
	Kesäkuu			1	
	Heinäkuu			2	
	Elokuu				

	Syyskuu			2	
	Lokakuu			2	
	Marraskuu			1	
	Joulukuu				

Yhteensä: 4 1 9

Naantali	Tammikuu	1			
	Helmikuu	1			
	Maaliskuu				1
	Huhtikuu				
	Toukokuu				
	Kesäkuu	1			
	Heinäkuu	1		1	
	Elokuu				
	Syyskuu			2	
	Lokakuu				1
	Marraskuu				
	Joulukuu			1	

Yhteensä: 4 4 2

Lieto	Tammikuu		2		
	Helmikuu	1			
	Maaliskuu	1			
	Huhtikuu			1	
	Toukokuu			1	
	Kesäkuu			2	
	Heinäkuu	1			
	Elokuu			1	
	Syyskuu				
	Lokakuu			1	
	Marraskuu	1			
	Joulukuu				1

Yhteensä: 4 2 6 1

Rauma	Tammikuu				
	Helmikuu				
	Maaliskuu	2			
	Huhtikuu				
	Toukokuu				
	Kesäkuu				
	Heinäkuu				
	Elokuu				
	Syyskuu	4			
	Lokakuu	2			
	Marraskuu	2			
Joulukuu	5				

Yhteensä: 15

Uusikaupunki	Tammikuu				
	Helmikuu				
	Maaliskuu	1			
	Huhtikuu	2		1	
	Toukokuu	1			
	Kesäkuu			1	

	Heinäkuu	1			
	Elokuu	1			
	Syyskuu			1	
	Lokakuu			1	
	Marraskuu				
	Joulukuu				
	Yhteensä:	6		4	
Muut (mitkä?)	Tammikuu	1(Vahto)1(Mynäm)			
	Helmikuu	1 (Eura)			
	Maaliskuu	1(Paimio) 1 (Vehmaa)			
	Huhtikuu	1(Mynämäki)			
	Toukokuu				
	Kesäkuu				
	Heinäkuu	1(Lemu),1Masku 1Nousiainen			1 Eura (työnantaja keskeytti haun)
	Elokuu	1(Masku)		1(Parainen)	
	Syyskuu	1(Aura) 1 Eurajoki		1(Paimio)	
	Lokakuu				1 Rauma (Työnantaja keskeytti haun)
	Marraskuu	1(Kyrö) 1 Vehmaa		1 Vehmaa	
Joulukuu	1 Vehmaa		2 Vehmaa		
	Yhteensä:	15		5	

Haastattelussa vuonna 2009 kävi 158 henkilöä, rekisteröityneitä työnantajia oli vuoden lopussa 187. Avustajia oli vuoden päätteessä 390, joista työssä olevia 156.

5 PROJEKTIN ARVIOINTI

Projektin arviointia on tehty koko projektin ajan. Käytännön työtä ja prosesseja arvioidaan jatkuvasti eri teemojen ympärille suunnatuissa työryhmissä ja koko henkilöstön tiimeissä. Esimerkiksi välitystyöryhmä kehittää projektin välitystyötä jatkuvasti refleктоimalla työtapoja ja työkaluja.

Projektia arvioidaan myös erilaisin kyselyin. Projektin puolivälissä tehtiin myös koko toiminnan arviointia vertaisarviointina yhteistyössä ASPAn Vähän mutta välttämättä- projektin kanssa (LIITE).

11/07	Avustajatutkimus: Henkilökohtainen avustaja – kuka, missä ja miksi? Turun ammattikorkeakoulu, opinnäytetyö 2007	Maija Heinonen
12/07	Haj- selvityksen tuotoksen pohjalta tehdyt tavoitteet ja pohjatiedot	Ritva Lehtiö
02/08	Johtoryhmän tavoitteiden asettaminen ja niiden arvioinnin suunnittelu – lomake kokoukseen (palvelun tunnettavuus, laatu, prosessi, tiimien arviointi)	Seija Kohvakka
1-3/08	Tiimien itsearviointi lomakkeella tiimeissä VUOSITTAIN	TIIMIEN TYÖNTEKIJÄT
1-3/08	Johtoryhmän arviointi (oman toiminnan arviointi ja tiimien arviointi)	Seija Kohvakka
1-3/08	Vuosittainen raportointi Raylle	Projektipäällikkö/Pirjo Rissanen
2-4/08	Kuntakyselyn toteuttaminen ja analysointi	Kuu-Katjaana Salonen (LIITE)
05/08	Henkilökohtaisen avun keskuksen laadun ja tavoitettavuuden kartoittaminen avustajilta, työnantajilta sekä sidosryhmiltä opiskelijatyönä Turun ammattikorkeakoulu	Veera Parviainen ja Petra Helisvuori (LIITE)
1-3/09	Tiimien itsearviointi lomakkeella	TIIMIEN TYÖNTEKIJÄT
02/09	Johtoryhmän arviointi (oman toiminnan arviointi sekä tiimien arviointi)	Seija Kohvakka
1-3/09	Vuosittainen raportointi Raylle	Projektipäällikkö/Pirjo Rissanen
11/09 TAI 02/10	Kokonaisuuden arviointi /projektin toiminnan tarkistus/ tavoitteiden paikkansa pitävyys vertaisarviointi ASPA; Vähän mutta välttämättä- projekti	Vertaisarviointi, ASPA ja projektin henkilökunta

11/09 tai 02/10	Laatukysely	Krista Hellen, Pirjo Rissanen, koko Avustajakeskuksen henkilökunta
-----------------	-------------	--

6 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN JA LOPPU PROJEKTIN TAVOITTEET

Projektin tavoitteet ovat toteutuneet hienosti. Projektin perustoiminta, välitys, on kasvanut huimaa vauhtia, ja mukaan tulee yhä uusia kuntia ja uusia asiakkaita. Välitysmenetelmät ovat kehittyneet hienosti, ja nykyisillään välitys on jo tehokasta ja resurssit hyödyntävää. Haasteena välityksessä on pienet tuntimäärät. Kunnat ovat tehneet erittäin paljon näitä minimi tuntimäärään perustuvia päätöksiä, ja niihin avustajan saaminen on ajoittain haastavaa. Kuitenkin se, että meidän kauttamme avustaja voi saada vaikka useamman kymmentuntisen työn, osaltaan auttaa näidenkin paikkojen täyttymistä. Vaikeuksia avustajan saamisessa on usein myös työpaikkoihin, joissa työpaikan sijainti on syrjäinen. Matkakulut nousevat usein näihin paikkoihin huomattavan suureksi, ja näin avustajalle ei ole kannattavaa lähteä kyseiseen työhön.

Työnantajien tukeen ja neuvontaan on noussut kasvavaa tarvetta, ja tähän onkin kehittymässä oma palvelutuotteensa. Erityinen tarve tuntuu olevan palkanmaksun tukeen ja neuvontaan. Myös työnantajuus- koulutukselle on tarvetta. Avustajien vertaistukeen olemme saaneet luotua uuden mallin, ja tämän alkutaival on osoittautumassa varsin onnistuneeksi.

Kuntiin suuntautuva yhteistyö on toimivaa. Kuntien toimintatapojen välillä on eroja, ja tämä tuo omalta osaltaan haasteita avustajien välitykseen. Kuntien tilannetta on kartoitettu projektin aikana, ja sitä kartoitetaan uudelleen projektin jälkimmäisellä puoliskolla. Esimerkiksi vuonna 2009 tehdyn kyselyn perusteella avustajan palkka vaihteli 8,28 – 9,48 euron välillä, lisäksi kunnissa maksettiin viikonloppu-, ja iltalisiä hyvin vaihdellen. Tämä asettaa kunnissa asuvia vammaisia työnantajia eriarvoiseen asemaan haettaessa avustajaa. Suunnitteilla oleva avustajia koskevaan työehtosopimukseen onkin asetettu suuria odotuksia tilanteen parantamiseen.

Kunnilta ja vammaisilta työnantajilta on koko projektin ajan noussut toiveita sijaisvälityksen kehittämiseen. Sijaisia pidempiin ja ennakolta tiedettyihin tarpeisiin onkin pystytty välittämään normaalin välitystyön lomassa, mutta nopeisiin, heti alkaviin (esim. avustajan sairastuttua) sijaistarpeisiin on ollut vaikeampaa vastata. Tätä akuuttia sijaisvälitystä on suunniteltu, ja sitä lähdetään kokeilemaan huhtikuussa 2010 Kaarinan kaupungin alueella.

Projektin kahden viimeisen vuoden tärkein tehtävä on juurruttaa toiminta osaksi Avustajakeskuksen toimintaa. Juurruttamisprosessissa palvelut tuotteistetaan, ja kuntien toiveita tässä työssä on kuunneltava erityisen hyvin. Vammaisten työnantajien kanta on kuitenkin oltava tärkein seikka suunniteltaessa palveluitamme. Järjestötaustamme on ehdoton vahvuus juurrutettaessa toimintaa.